

W OKUPOWANYM RADOMSKU

FOTOGRAFIE Z LAT 1939-1945

RADOMSKO 2009

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Wydawca:
Polskie Towarzystwo Historyczne Koło w Radomsku
ul. Narutowicza 1
97-500 Radomsko
pthradomsko@wp.pl

Opracowanie:
Tomasz Andrzej Nowak - Polskie Towarzystwo Historyczne Koło w Radomsku przy współpracy Krystyny Filarowskiej i Dariusza Solarza - Towarzystwo Przyjaciół Muzeum w Radomsku oraz Małgorzaty Borek - Muzeum Regionalne im. Stanisława Sankowskiego w Radomsku

Projekt okładki:
Jakub Lesiński

Fotografie pochodzą ze zbiorów Muzeum Regionalnego im. Stanisława Sankowskiego w Radomsku, Pawła Grabalskiego, Eugeniusza Borowika oraz Dariusza Solarza

Druk:
Studio Poligraficzne „Soldruk” - 044 682 64 31

ISBN - 978-83-926865-4-5

Historię można opowiadać na różne sposoby, jednym z nich jest prezentacja starych fotografii. Zdjęcia są specyficznym źródłem historycznym, to autentyczna wizualizacja przeszłości. Jeżeli tylko jesteśmy w stanie określić czas powstania i rozpoznać fotografowany obiekt, stajemy się posiadaczami pierwszorzędного materiału źródłowego.

Mija właśnie 70 lat od wybuchu II wojny światowej, która spowodowała ogromne spustoszenia, zarówno w wymiarze materialnym, jak i kulturalnym Polski. Radomsko początek wojny odczuło od razu. Bomby niszczące miasto i zabijające jego mieszkańców spadły już 1 września o poranku, a okupanci wkroczyli tu dwa dni później. Nie było walk, ani zorganizowanego oporu, z wyjątkiem potyczek powietrznych między siłami polskimi i niemieckimi. Mimo tego część Radomska uległa zniszczeniu wskutek nalotów bombowych i wzniesionych pożarów. Wydarzenia te miały duże znaczenie dla dalszych dziejów miasta. Zmieniła się topografia centrum miasta. Całkowitemu zniszczeniu uległa nieistniejąca dziś ulica Mineralna, zmieniła się zabudowa pierzei przyrynkowych, wygląd i kształt samego rynku. Taki był skutek typowo materialny wojny. Poza tym okupacja przyniosła wiele innych tragedii. Zapanował terror, odbywały się egzekucje, wywózki do obozów koncentracyjnych i na przymusowe roboty do Niemiec. Na ratuszu, „Kinemie” czy innych budynkach użyteczności publicznej powiewały niemieckie flagi, ulicom nadano nowe nazwy. Na murach i słupach ogłoszeniowych pojawiały się zarządzenia i komunikaty, także o egzekucjach. Utworzono getto dla radomszczańskich Żydów, których później wywieziono do obozu śmierci. Jednocześnie funkcjonowało Polskie Państwo Podziemne, czytano konspiracyjne gazetki, ulotki, nielegalnie słuchano radia. Istniały dwie władze, ta okupacyjna z komisarzem miasta, i ta partyzancka z komendantem obwodu Radomsko. Cały czas trwała walka z najeźdźcą, uwieńczona często spektakularnymi osiągnięciami, jak np. uwolnienie więźniów z radomszczańskiego aresztu.

Po tych tragicznych wydarzeniach pozostała dokumentacja fotograficzna. Fotografiami (autorem wielu z nich jest radomszczanin Stanisław Janiszewski „Kodak”) pragniemy pokazać historię tamtych lat, począwszy od ostatnich miesięcy przed wybuchem wojny (niezniszczony rynek, defilada i przekazanie wojsku broni zakupionej przez społeczeństwo Radomska) aż po wkroczenie do miasta wojsk radzieckich. Nie jest to pierwsza próba takiej prezentacji (pierwsza miała miejsce w 1983 a kolejna w 1996 roku). Przy trzecim podejściu do tematu trudno uniknąć powtórzeń pewnych istotnych zdjęć, ale prezentujemy także nowo nabyte fotografie. Dokonaliśmy selekcji zdjęć będących w zbiorach Muzeum. Niektóre z nich są w posiadaniu tej placówki od lat, inne zakupione zostały niedawno. I co ciekawe, te ostatnie nabywane są poprzez Internet i pochodzą z niemieckich albumów. Okazuje się więc, że część z prezentowanych fotografii była robiona „na pamiątkę” przez okupantów, a teraz są wyprzedawane z rodzinnych zbiorów.

Tomasz Andrzej Nowak

Plac 3 Maja, 1939 r.

Plac 3 Maja z propagandową makietą „bomby lotniczej” (postawiona w dniu 11 maja 1938 r.) zachęcającą do wpłacania funduszy na Ligę Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej, 1939 r.

Ul. Reymonta przed wybuchem wojny

Ul. Reymonta przed wybuchem wojny (obecnie w tym miejscu znajduje się budynek poczty) - w głębi kamienica przy Placu 3 Maja

Uroczyste wręczenie dwóch karabinów ręcznych z ładownicami, ufundowanych przez uczniów szkoły powszechnej Karoliny Klar. Dar przyjął płk. Marian Bolesławicz , 21 maja 1939 r.

Defilada na Placu 3 Maja w dniu 21 maja 1939 r.

Uczestnicy defilady, kwiaty od dziecka przyjmuje płk Marian Bolesławicz. Za nim gen. Roman Górecki - prezes zarządu głównego federacji Polskich Związków Obrońców Ojczyzny

Uczestnicy kursu obrony przeciwgazowej, druga połowa lat 30. XX wieku

Kolumna niemiecka wkracza ulicą POW (obecnie Krakowska) na Plac 3 Maja - wrzesień 1939 r.

Niemiecki czołg na Placu 3 Maja - wrzesień 1939 r.

OGŁOSZENIE

Podaję do publicznej wiadomości mieszkańców miasta, że na mocy zarządzenia Niemieckich Władz Wojskowych, pieniądze Rzeszy Niemieckiej, będące w obiegu przy kupnie i sprzedaży i wszelkich innych tranzakcjach handlowych i pieniężnych należy przyjmować i wydawać po kursie w stosunku do złotych polskich:

1 MARKA NIEMIECKA =
= 2 ZŁOTE POLSKIE

Winni niestosowania się do powyższego zarządzenia w niniejszym ogłoszeniu, będą pociągani do surowej odpowiedzialności.

Burmistrz m. Radomska.

Lucjan Kwaśniewski

Ogłoszenie o wymianie złotych polskich na marki niemieckie, 9 września 1939 r.

Bekanntmachung über Lebensmittelpreise

Der Generalgouverneur hat am 19. Januar 1940 zur Durchführung der Verordnung vom 23. November 1939 (Verordnungsblatt GGP. I. S. 63) über die Ernährungs- und Landwirtschaft im Generalgouvernement die Preise für die wichtigsten Lebensmittel des täglichen Bedarfs mit sofortiger Wirkung wie folgt festgesetzt:

I. Brot a) Roggenbrot:

für den Distrikt Lublin	21,800 je kg
• • • • •	• 0,10 je kg
• • • • •	• 0,02 je kg

für die Kreise:	
Radomsko, Sandomierz, Lublin, Lublin, Międzyrzec, Żółkiew, Włodzisław, Włodzisław	• 0,02 je kg
für den Starostyn Włodzisław	• 0,02 je kg
für den Starostyn Włodzisław	• 0,02 je kg

b) Weizenbrot:

1) Weizen in 50 g	21,610
-------------------	--------

2. Mehl a) Roggenmehl:

bei Lieferung einer Menge von 1-20 kg	• 0,02 je kg
im Starostyn Włodzisław	• 0,02 je kg
bei Lieferung einer Menge von 21-50 kg	• 0,02 je kg
im Starostyn Włodzisław	• 0,02 je kg

b) Weizenmehl: Das Klebmittelverhältnis beträgt:

bei Lieferung einer Menge von 1-20 kg	• 0,02 je kg
• • • • •	• 0,02 je kg

3. Kartoffeln

I. Für den Bereich der Stadt Warschau

a) bei Abgabe von mindestens 100 kg als Verkaufsstelle des Synagogs oder des Hladins	21,110 je 100 kg
b) bei Abgabe bei Verkaufsstellen im Zentrum	• 1,- je 100 kg
c) bei Abgabe unter 100 kg	• 0,10 je 1 kg

II. Für den Bereich der Städte Krakau und Tschenschau

a) bei Abgabe von mindestens 100 kg als Verkaufsstelle des Synagogs oder des Hladins	21,110 je 100 kg
b) bei Abgabe bei Verkaufsstellen im Zentrum	• 1,- je 100 kg
c) bei Abgabe unter 100 kg	• 0,10 je 1 kg

III. Für alle übrigen Städte und Gemeinden

a) bei Abgabe von mindestens 100 kg durch den Verkäufer beim Erzeuger	21,600 je 100 kg
b) bei Lieferung von mindestens 100 kg durch den Erzeuger oder Händler bei Verkaufsstelle	• 5,- je 100 kg
c) bei Abgabe unter 100 kg	• 0,10 je 1 kg

4. Milch (Trinkmilch)

I. In den Städten Krakau, Ternow, Rzeszow, Zakopane, Tschenschau, Kielce, Radom, Petrikau, Tomaszow, Lublin und Starachowice

Verkaufsstellen	21,600 je Liter
-----------------	-----------------

II. In der Stadt Warschau

Verkaufsstellen ab Lublin	10,642 je Liter
Verkaufsstellen bei Hrad	• 0,10 je Liter

III. Im Generalgouvernement

Verkaufsstellen	21,620 je Liter
-----------------	-----------------

5. Butter

I. In den Distrikten Krakau, Radom und Warschau

Verkaufsstellen Stadt- und Landkreise Warschau	21,520 je kg
Milchverkaufsstellen - Verkaufsstellen	• 4,- je kg
Landverkaufsstellen - Verkaufsstellen	• 0,10 je kg

II. Im Distrikt Lublin

Milchverkaufsstellen - Verkaufsstellen	21,480 je kg
Landverkaufsstellen - Verkaufsstellen	• 0,10 je kg

III. Im Stadt- und Landkreis Warschau

Milchverkaufsstellen - Verkaufsstellen	21,480 je kg
Landverkaufsstellen - Verkaufsstellen	• 0,10 je kg

6. Schlachtvieh

Für den Handel mit Schlachtvieh, und zwar für den Handel mit dem Schlachtvieh, sowie hinsichtlich der Milch, hat der Generalgouverneur obige Preise festgesetzt.
Die Einzelheiten über die verschiedenen Preisgruppen sowie über die für sonstige landwirtschaftliche Erzeugnisse geltenden Preise sind aus dem Verordnungsblatt ersichtlich.

Krakau, den 23. Januar 1940.

Der Leiter der Abteilung Ernährung und Landwirtschaft im Amt des Generalgouverneurs
Körner

Obwieszczenie o cenach artykułów żywnościowych

Generalny Gubernator ustanowił dnia 19. I 1940 r. z natychmiastową mocą obowiązującą w celu wykonania rozporządzenia z 23. XI. 1939 (Dz. rozp. GGP. I str. 63) o gospodarce żywnościowej i rolnictwie w Generalnym Gubernatorstwie ceny na najważniejsze artykuły żywnościowe pierwszej potrzeby, jak następuje:

I. Chleb a) Chleb żytni:

W województwie Lubelskim	21,800 je kg
• • • • •	• 0,10 je kg
• • • • •	• 0,02 je kg

W powiatach:	
Radomsko, Sandomierz, Lublin, Lublin, Międzyrzec, Żółkiew, Włodzisław, Włodzisław	• 0,02 je kg
W powiatach: Włodzisław, Włodzisław	• 0,02 je kg
W powiatach: Włodzisław, Włodzisław	• 0,02 je kg

b) Chleb pszenny:

1) Pszenica w 50 g	21,610
--------------------	--------

2. Mąka a) Mąka żytnia:

przy dostawie w ilości definitywnej wynosi:	21,610 je kg
• • • • •	• 0,10 je kg
• • • • •	• 0,02 je kg

b) Mąka pszenna:

przy dostawie w ilości definitywnej wynosi:	21,610 je kg
• • • • •	• 0,10 je kg

3. Ziemiaki

I. W obrębie miasta Warszawy (Warszawy)

a) przy sprzedaży w ilości 100 kg jako miejsce sprzedaży	21,110 je 100 kg
b) w ilości 100 kg jako miejsce sprzedaży	• 1,- je 100 kg
c) przy sprzedaży w ilości 100 kg	• 0,10 je 1 kg

II. W obrębie miast Krakowa (Krakowa) i Tschenschau (Tschenschau)

a) przy sprzedaży w ilości 100 kg jako miejsce sprzedaży	21,110 je 100 kg
b) w ilości 100 kg jako miejsce sprzedaży	• 1,- je 100 kg
c) przy sprzedaży w ilości 100 kg	• 0,10 je 1 kg

III. We wszystkich innych miastach i gminach

a) przy dostawie przez komercyjny producenta w ilości 100 kg	21,600 je 100 kg
b) przy dostawie w ilości 100 kg przez producenta lub handlarza komercyjnego	• 5,- je 100 kg
c) przy sprzedaży w ilości 100 kg	• 0,10 je 1 kg

4. Mleko (Mleko do picia)

I. W miastach: Kraków, Ostrowiec, Ternow (Ternow), Rzeszow (Rzeszow), Zakopane (Zakopane), Tschenschau (Tschenschau), Kielce (Kielce), Radom (Radom), Petrikau (Petrikau), Tomaszow (Tomaszow), Lublin (Lublin) i Starachowice (Starachowice).

Ceny komercyjny za składowanie	21,600 je składowanie
--------------------------------	-----------------------

II. W mieście Warszawy (Warszawa)

Ceny komercyjny za składowanie	• 0,10 je składowanie
Ceny komercyjny w ilości 100 kg	• 0,05 je 100 kg

III. W Generalnym Gubernatorstwie

Ceny komercyjny	• 0,10 je 100 kg
-----------------	------------------

5. Masło

I. W Okręgach Kraków (Kraków), Radom i Warszawy (Warszawa)

z wyjątkiem miast i powiatów: Włodzisław, Włodzisław	21,520 je kg
Ceny komercyjny za wyjątkiem miast	• 4,- je kg
• • • • •	• 0,10 je kg

II. W Okręgu Lublin

Ceny komercyjny za wyjątkiem miast	21,480 je kg
• • • • •	• 0,10 je kg

III. W mieście i powiecie Warszawa (Warszawa)

Ceny komercyjny za wyjątkiem miast	21,480 je kg
• • • • •	• 0,10 je kg

6. Bydło rzeźne

W sprawie cen bydła rzeźnego, z wyjątkiem cen bydła rzeźnego, oraz cen bydła rzeźnego, ustanowił Generalny Gubernator obywateli i rolników w Generalnym Gubernatorstwie, jak następuje:
Ceny bydła rzeźnego, z wyjątkiem cen bydła rzeźnego, ustanowił Generalny Gubernator obywateli i rolników w Generalnym Gubernatorstwie, jak następuje:

Kraków (Kraków), dnia 23 stycznia 1940 r.

Der Leiter der Abteilung Ernährung und Landwirtschaft im Amt des Generalgouverneurs

Obwieszczenie o wprowadzeniu sztywnych cen żywności

Amtliche Bekanntmachung

Der Herr Generalgouverneur für die besetzten Polnischen Gebiete hat mit Verordnung vom 15.12.1939 angeordnet, dass sämtliche Rundfunkgeräte nebst Zubehör, sowie alle Einzelteile solcher Geräte mit sofortiger Wirkung beschlagnahmt und abzugeben sind, sofern nicht schon erfolgt. Die Abgabe hat bei der Sicherheitspolizei u. dem S. D. Distrikt Radom Aussendienststelle Radomsko zu erfolgen, sofern nicht schon geschehen.

Für Reichsangehörige u. Volksdeutsche, sowie für Behörden, die Rundfunkgeräte aus dienstlichen Gründen und für Zwecke des Gemeinschaftsempfanges im Besitze haben, tritt an Stelle der Abgabepflicht die Anmeldepflicht. Die Anmeldung hat innerhalb 3 Tagen hier zu geschehen.

Zu widerhandlungen gegen diese Verordnung werden mit Zuchthaus oder Gefängnis bestraft.

Radomsko, 25. Januar 1940.

Der Stadthauptman
LENK

Ogłoszenie Urzędowe

Generalny Gubernator dla zajętych polskich obszarów zarządził dnia 12. XII. 1939 r. konfiskatę wszelkich aparatów radiowych, które jeśli jeszcze nie zostały oddane, powinny być natychmiast, w niemieckiej Policji i w Służbie Bezpieczeństwa Okrąg Radom, Oddział w Radomsku, złożone. Przynależni do Rzeszy, i niemiecko narodowi, a także Władze posiadające aparaty radiowe dla celów służbowych i wspólnych przyjęć wystarczy gdy wypełnią obowiązek zameldowania.

Zameldowanie także musi nastąpić w przeciągu 3 dni.

Wykroczenia przeciw powyższemu zarządzeniu będą karane więzieniem lub ciężkim więzieniem.

Radomsko, dnia 25. stycznia 1940 r.

Naczelnik Miasta
LENK

<h2 style="text-align: center;">BEKANNTMACHUNG</h2> <p style="text-align: center;">betreffend: Umbenennung der Strassen der Stadt Radomsko</p> <p style="text-align: center;">Auf Anordnung der Aufsichtsbehörde haben die nachgenannten Strassen der Stadt Radomsko die dabei genannten neuen Strassenamen erhalten:</p> <table border="0"> <tr> <td style="padding-right: 20px;">Strasse Batorego</td> <td>heisst jetzt</td> <td>Gartenstrasse</td> </tr> <tr> <td>" Jachowicza</td> <td>" "</td> <td>Karpathengasse</td> </tr> <tr> <td>" Joselewicza</td> <td>" "</td> <td>Badstrasse</td> </tr> <tr> <td>" Kilińskiego</td> <td>" "</td> <td>Warthestrasse</td> </tr> <tr> <td>" Norwida</td> <td>" "</td> <td>Ostgasse</td> </tr> <tr> <td>" Piłsudskiego</td> <td>" "</td> <td>Grenzstrasse</td> </tr> <tr> <td>" Plac 3 Maja</td> <td>" "</td> <td>Ring</td> </tr> <tr> <td>" Prązmowskiego</td> <td>" "</td> <td>Rabenweg</td> </tr> <tr> <td>" Staszycy</td> <td>" "</td> <td>Lindenweg</td> </tr> <tr> <td>" Ks. Sikorupki</td> <td>" "</td> <td>Kurzstrasse</td> </tr> <tr> <td>" Traugotta</td> <td>" "</td> <td>Schlesierstrasse</td> </tr> <tr> <td>" Zeromskiego</td> <td>" "</td> <td>Marktstrasse</td> </tr> <tr> <td>" Żwirki</td> <td>" "</td> <td>Mühlengasse</td> </tr> </table> <p style="text-align: center;">Radomsko, den 26. Mai 1942</p> <p style="text-align: center;">Gesehen!</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="text-align: center;">Der Kreishauptmann i. V. Kanert</td> <td style="text-align: center;">Der Bürgermeister Marsfeld</td> </tr> </table>	Strasse Batorego	heisst jetzt	Gartenstrasse	" Jachowicza	" "	Karpathengasse	" Joselewicza	" "	Badstrasse	" Kilińskiego	" "	Warthestrasse	" Norwida	" "	Ostgasse	" Piłsudskiego	" "	Grenzstrasse	" Plac 3 Maja	" "	Ring	" Prązmowskiego	" "	Rabenweg	" Staszycy	" "	Lindenweg	" Ks. Sikorupki	" "	Kurzstrasse	" Traugotta	" "	Schlesierstrasse	" Zeromskiego	" "	Marktstrasse	" Żwirki	" "	Mühlengasse	Der Kreishauptmann i. V. Kanert	Der Bürgermeister Marsfeld	<h2 style="text-align: center;">OGŁOSZENIE</h2> <p style="text-align: center;">dotyczące: Przemianowania ulik miejskich w mieście Radomsku</p> <p style="text-align: center;">Na zarządzenie władz nadzorczych otrzymały niżej podane ulice w mieście Radomsko nowe nazwy, i to jak następuje:</p> <table border="0"> <tr> <td style="padding-right: 20px;">ulica Batorego</td> <td>nazywa się teraz</td> <td>Gartenstrasse</td> </tr> <tr> <td>" Jachowicza</td> <td>" "</td> <td>Karpathengasse</td> </tr> <tr> <td>" Joselewicza</td> <td>" "</td> <td>Badstrasse</td> </tr> <tr> <td>" Kilińskiego</td> <td>" "</td> <td>Warthestrasse</td> </tr> <tr> <td>" Norwida</td> <td>" "</td> <td>Ostgasse</td> </tr> <tr> <td>" Piłsudskiego</td> <td>" "</td> <td>Grenzstrasse</td> </tr> <tr> <td>" Plac 3 Maja</td> <td>" "</td> <td>Ring</td> </tr> <tr> <td>" Prązmowskiego</td> <td>" "</td> <td>Rabenweg</td> </tr> <tr> <td>" Staszycy</td> <td>" "</td> <td>Lindenweg</td> </tr> <tr> <td>" Ks. Sikorupki</td> <td>" "</td> <td>Kurzstrasse</td> </tr> <tr> <td>" Traugotta</td> <td>" "</td> <td>Schlesierstrasse</td> </tr> <tr> <td>" Zeromskiego</td> <td>" "</td> <td>Marktstrasse</td> </tr> <tr> <td>" Żwirki</td> <td>" "</td> <td>Mühlengasse</td> </tr> </table> <p style="text-align: center;">Radomsko, dnia 26 maja 1942</p> <p style="text-align: center;">Burmistrz Marsfeld</p>	ulica Batorego	nazywa się teraz	Gartenstrasse	" Jachowicza	" "	Karpathengasse	" Joselewicza	" "	Badstrasse	" Kilińskiego	" "	Warthestrasse	" Norwida	" "	Ostgasse	" Piłsudskiego	" "	Grenzstrasse	" Plac 3 Maja	" "	Ring	" Prązmowskiego	" "	Rabenweg	" Staszycy	" "	Lindenweg	" Ks. Sikorupki	" "	Kurzstrasse	" Traugotta	" "	Schlesierstrasse	" Zeromskiego	" "	Marktstrasse	" Żwirki	" "	Mühlengasse
Strasse Batorego	heisst jetzt	Gartenstrasse																																																																															
" Jachowicza	" "	Karpathengasse																																																																															
" Joselewicza	" "	Badstrasse																																																																															
" Kilińskiego	" "	Warthestrasse																																																																															
" Norwida	" "	Ostgasse																																																																															
" Piłsudskiego	" "	Grenzstrasse																																																																															
" Plac 3 Maja	" "	Ring																																																																															
" Prązmowskiego	" "	Rabenweg																																																																															
" Staszycy	" "	Lindenweg																																																																															
" Ks. Sikorupki	" "	Kurzstrasse																																																																															
" Traugotta	" "	Schlesierstrasse																																																																															
" Zeromskiego	" "	Marktstrasse																																																																															
" Żwirki	" "	Mühlengasse																																																																															
Der Kreishauptmann i. V. Kanert	Der Bürgermeister Marsfeld																																																																																
ulica Batorego	nazywa się teraz	Gartenstrasse																																																																															
" Jachowicza	" "	Karpathengasse																																																																															
" Joselewicza	" "	Badstrasse																																																																															
" Kilińskiego	" "	Warthestrasse																																																																															
" Norwida	" "	Ostgasse																																																																															
" Piłsudskiego	" "	Grenzstrasse																																																																															
" Plac 3 Maja	" "	Ring																																																																															
" Prązmowskiego	" "	Rabenweg																																																																															
" Staszycy	" "	Lindenweg																																																																															
" Ks. Sikorupki	" "	Kurzstrasse																																																																															
" Traugotta	" "	Schlesierstrasse																																																																															
" Zeromskiego	" "	Marktstrasse																																																																															
" Żwirki	" "	Mühlengasse																																																																															

Ogłoszenie z 26 maja 1942 r. o zmianie dotychczasowych nazw ulic

<h2 style="text-align: center;">BEKANNTMACHUNG</h2> <p style="text-align: center;">Für die Bevölkerung des Kreises Radomsko setze ich mit Wirkung ab 15. Juni 1942 die Sperrzeit</p> <p style="text-align: center;">von 22,30 bis 5 Uhr früh fest.</p> <p style="text-align: center;">Die Sperrzeit für Juden wird im Einvernehmen mit dem SS u. Polizeiführer für den Distrikt Radom von 20 Uhr — 6 Uhr früh festgesetzt.</p> <p style="text-align: center;">Diese Anordnung gilt nicht für Deutsche.</p> <p style="text-align: center;">Ausnahmen von diesem Verbot bedürfen meiner ausdrücklichen Genehmigung.</p> <p style="text-align: center;">Zu widerhandlungen werden mit Geldstrafe bis zu 300.— Zł oder mit Haft bis zu 3 Wochen bestraft.</p> <p style="text-align: center;">Radomsko, den 10. Juni 1942.</p> <p style="text-align: center;">DER KREISHAUPTMANN i. Vert. (-) <i>Meyer</i></p>	<h2 style="text-align: center;">OBWIESZCZENIE</h2> <p style="text-align: center;">Z dniem 15 czerwca 1942 ustaląm dla ludności Powiatu Radomszczańskiego zakaz wychodzenia poza mieszkania w godzinach</p> <p style="text-align: center;">od 22,30 wieczorem do 5 rano.</p> <p style="text-align: center;">Zakaz wychodzenia poza mieszkania dla żydów ustaląm w porozumieniu z dowódcą SS i Policji dla Okręgu Radom w godzinach od 20 wieczorem do 6 rano.</p> <p style="text-align: center;">Niniejsze zarządzenie nie dotyczy niemców.</p> <p style="text-align: center;">Wyjątki z powyższego zakazu wymagają mego wyraźnego zezwolenia.</p> <p style="text-align: center;">Wykroczenia przeciwko niniejszemu zarządzeniu karane będą grzywną do 300.— zł lub aresztem do 3 tygodni.</p> <p style="text-align: center;">Radomsko, dnia 10 czerwca 1942.</p> <p style="text-align: center;">DER KREISHAUPTMANN i. Vert. (-) <i>Meyer</i></p>
--	---

Obwieszczenie z 10 czerwca 1942 r. o wprowadzeniu godziny policyjnej

Widok podwórza przy ul. POW (obecnie ul.Krakowska)

Widok podwórza gimnazjum żeńskiego Jadwigi Chomicz

Ruiny centrum miasta

Ruiny kamienic przy Placu 3 Maja i ul. Częstochowskiej (obecnie ul. Piłsudskiego)

Widok na zniszczony Plac 3 Maja

Plac 3 Maja - z prawej gimnazjum żeńskie Jadwigi Chomicz (obecnie budynek poczty)

Widok na ul. POW (obecnie ul.Krakowska)

Widok z budynku przy ul. Żabiej (obecnie Żeromskiego nr 13) na uporządkowane centrum Radomska. Od lewej ul. Strzałkowska (obecnie Wyszyńskiego) z białą kamienicą przy ul. Fabianiego, w głębi ul. POW (obecnie ul. Krakowska) i nieistniejąca dziś ul. Mineralna (lewy dolny róg)

Od lewej kamienica u zbiegu nieistniejącej ul. Mineralnej i POW (obecnie ul. Krakowska)

Rozbórka budynku przy ul. POW (obecnie ul. Krakowska)

Powiatowa Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa w Radomsku

Skrzyżowanie przy Placu 3 Maja, tablice wskazują kierunek na Piotrków i Warszawę oraz Przedbórz i Radom

Oddawanie przymusowych kontyngentów, 1940 r.

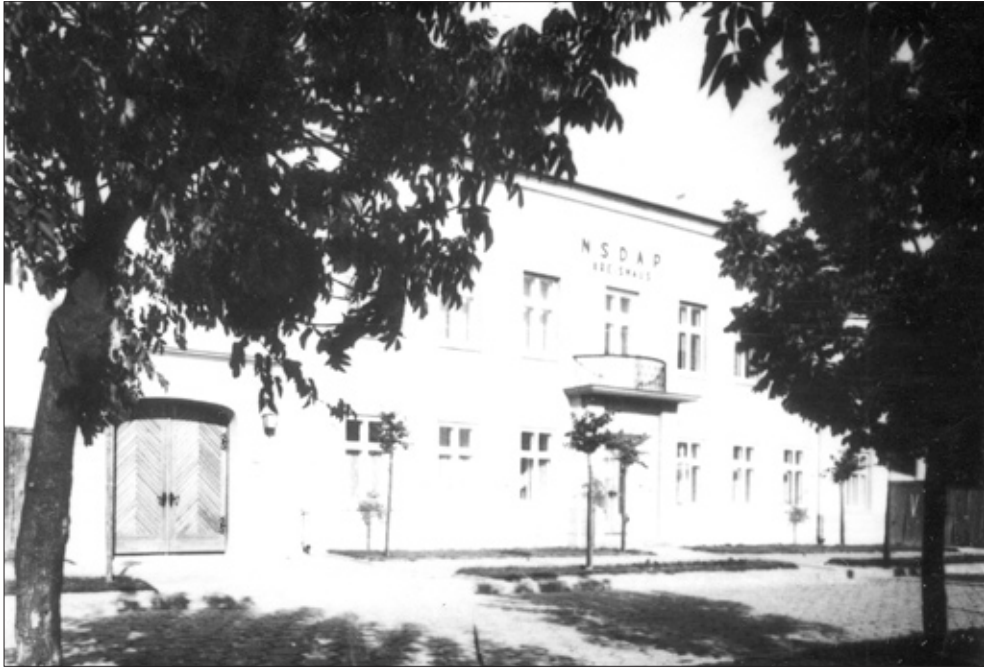
Droga na Folwarki

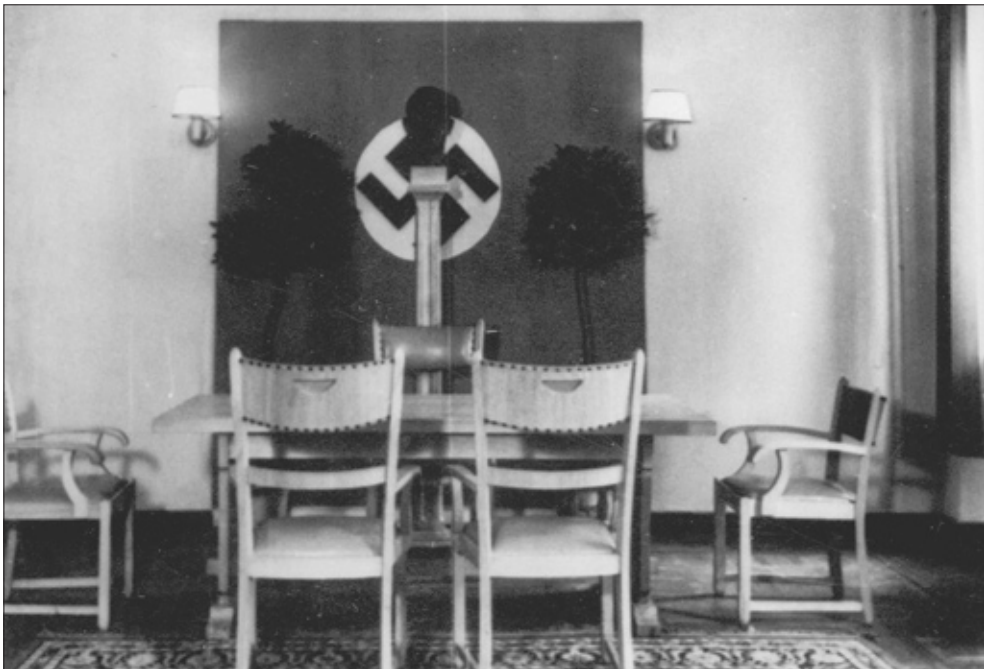
Oddział niemieckich żołnierzy na podwórzu przy obecnej ul. Mickiewicza 5, w tle „Kinema”

Oddział niemieckich żołnierzy maszerujący z łaźni do koszar, w tle łaźnia miejska i synagoga (obecnie skrzyżowanie ulic Berka Joselewicza i Mickiewicza)

Siedziba radomszczańskiego NSDAP przy ul. Kościuszki (obecnie siedziba Straży Miejskiej)

Wnętrze siedziby NSDAP w Radomsku

Wejście do budynku Zarządu Miejskiego (dzisiejsze Muzeum)

Wartownicy przy Zarządzie Miejskim

Siedziba gestapo w Radomsku przy ul. Piłsudskiego (dzisiejsze PZU)

Siedziba starostwa w Radomsku przy ul. Piłsudskiego (disiejsze PZU), na tabliczce dwujęzyczny napis „Dzisiaj nie ma przyjąć”

Wartownicy niemieccy przy wejściu do siedziby starostwa

Nebert, niemiecki komisarz miasta Radomska

Budynek „Kinemy” przemianowanej przez Niemców na „Metropol”

Dyrektor fabryki Thonet-Mundus Geritzen z niemiecką delegacją wojskową, 1941 r.

Pożar fabryki Thonet-Mundus w wyniku akcji sabotażowej Związku Odwetu w 1941 r.

Pożar fabryki Thonet-Mundus

Pogrzeb Willego Bergera i Johanna Wagnera, kondukt z Placu 3 Maja wchodzi w ul. Strzałkowską (obecnie Wyszyńskiego)

Kondukt przy skrzyżowaniu ul. Strzałkowskiej (obecnie Wyszyńskiego) i Fabianiego kieruje się na cmentarz

Pogrzeb Willego Bergera i Johanna Wagnera na Starym Cmentarzu

Pogrzeb na wojskowym cmentarzu polowym (Folwarki)

Bronisław Skóra-Skoczyński „Robotnik” (bez czapki), który wraz z Zygmuntem Czerwińskim „Stawem” dokonał 25 maja 1943 r. zamachu na szefów gestapo w Radomsku Willego Bergera i Johanna Wagnera

Stanisław Sojczyński - ze swoim oddziałem w obozie leśnym (okolice Radomska)

Mjr Franciszek Polkowski, „Korsak” komendant Obwodu Radomsko AK od 27 lutego 1943 do 15 sierpnia 1944 r.

Jedna z egzekucji na „Kopcu”

OBWIESZCZENIE!

Za przestępstwa przeciwko §§ 1 i 2 Rozporządzenia o zwalczaniu napadów na niemieckie dzieło odbudowy w Gen. Gub. z dnia 2. 10. 1943 r. (Dz. Rozp. Nr. 82 z dnia 9. 10. 1943 r.) Sąd Doradczy Komandora Policji Bezpieczeństwa i SD na Dystrykt Radomski niżej wymienionych skazał na **KARĘ ŚMIERCI**:

- 1) MAZUR Roman, z Kótkowa, pow. Radomsko za należenie do niedozwolonej organizacji
- 2) WIDLICKI Marek, z Radomska, za udział w napadach rabunkowych
- 3) PYTKOWSKI Mieczysław z Dmenina, pow. Radomsko za udział w napadach rabunkowych
- 4) KUBIAK Roman, z Radomska za udział w napadach rabunkowych
- 5) CISOWSKI Wacław, z Woli Biakowej, pow. Radomsko za należenie do niedozwolonej organizacji
- 6) KROKOWICZ Edward, z Zalesia, pow. Radomsko za należenie do komunist. bandy i posiadanie broni
- 7) GRZYBOWSKI Jan, z Szczepocin-Prywatnych, powiat Radomsko za należenie do bandy komunistycznej i posiadanie broni
- 8) WĘGRZYŃSKI Antoni, z Krzetowa, pow. Radomsko za zawodowe uprawianie potajemnego uboju i za szmugel
- 9) URBANSKI Władysław, z Ładzic, pow. Radomsko za szantaż dokonany przy równoczesnym nadużyciu odznaki partyjnej NSDAP.
- 10) DARON Nikodem, z Broniszewa Starego, pow. Radomsko za należenie do niedozwolonej organizacji
- 11) KAŃCZURSKI Roman, z Widawki, pow. Radomsko za udział w napadach rabunkowych
- 12) GARBIEC Władysław, Wincenty, z Kruplina-Łączki, pow. Radomsko za należenie do nielegalnej organ.
- 13) CZARNECKI Antoni, z Łowicza, bez stałego miejsca zamieszkania za należenie do bandy leśnej
- 14) JABŁOŃSKI Piotr, z Kruplina, powiat Radomsko za czynne polityczne działanie
- 15) ZIĘBA Antoni, z Kruplina, pow. Radomsko za czynne działanie polityczne
- 16) MARSZAŁEK Konstanty, z Kruplina, pow. Radomsko za czynne polityczne działanie
- 17) WURSZT Marian, z Radomska za czynne działanie polityczne
- 18) RAK Jan, z Landshut za należenie do bandy leśnej
- 19) POSZWA Tadeusz, z Kempen za należenie do bandy leśnej
- 20) SZABLEWSKI Bogusław, z Radomska za czynne polityczne działanie
- 21) PYTEL Wacław, z Radomska za należenie do nielegalnej organizacji wojskowej
- 22) SOBIERAJ Antoni, z Strzałkowa, pow. Radomsko za należenie do nielegalnej organizacji wojskowej
- 23) RACINA Kazimierz, z Strzałkowa, pow. Radomsko za należenie do bandy leśnej
- 24) PIEROŃSKI Piotr, z Grzeblenia, pow. Radomsko za należenie do bandy leśnej
- 25) CYTRYŃSKI Franciszek, z Suchej Wsi, pow. Radomsko za należenie do bandy leśnej.

WYROK WYKONANO.

Zasądzenie nastąpiło na skutek dokonanych w ostatnim czasie w powiecie Radomszczańskim czynów gwałtownych:

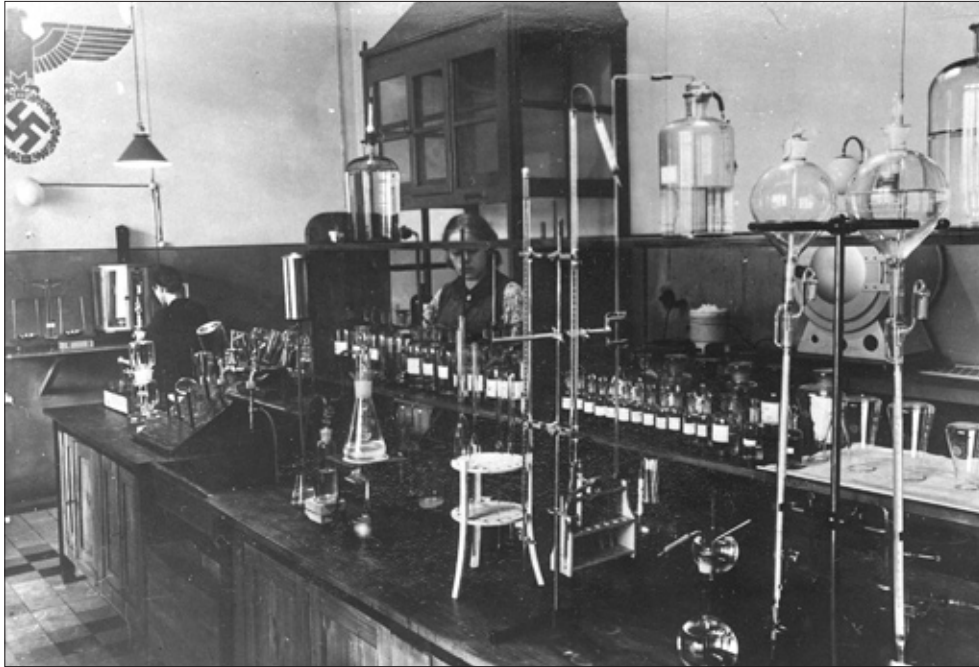
- 1) W dniu 20. 5. 44 został w Kruplinie, Niemiec, Józef Piekarczyk przez bandytów zastrzelony. Tego samego wieczoru w Radomsku zastrzelono 4-ch Polaków, w swoich mieszkaniach.
- 2) Napad na samochód osobowy wojska niemieckiego przez 10 bandytów w dniu 27. 5. 44, na szosie Garnek - św. Anna, przy czym Sonderführer Kries został zastrzelony, a st. sierżant Vormt ciężko poraniony.
- 3) Napad na st. strzelca Ludwiga Königa w dniu 28. 5. 44, na szosie Juljanka - Jenów, przy czym tenże został poraniony w nogę.
- 4) Napad na tartak Reschopa w dniu 1. 6. 44 w Radomsku. Tartak podpalono, a sierżanta Ewalda Sasse i jego narzeczoną, 23-letnią pracownicę, Margę Kellermann zastrzelono.
- 5) Napad na placówkę wojskową w dniu 11. 6. 44 w Garnku, przy czym jednego żołnierza zastrzelono, a 5-ciu poraniono.
- 6) Zamach na pociąg osobowy Warszawa - Katowice na stacji Teklinów w dniu 17. 6. 44, przy czym 3-ch żołnierzy i niemieckiego maszynistę zastrzelono, a 6-ciu żołnierzy i polskiego konduktora poraniono.

W razie dokonania na przyszłość na terenie miasta Radomska, względnie w powiecie Radomszczańskim czynów gwałtownych, w szczególności napadów na Niemców, na osoby narodowości państw sprzymierzonych z Wielką Rzeszą, lub na osoby nie będące Niemcami, a współpracujące w interesie dzieła odbudowy Generalnego Gubernatorstwa, wówczas te same środki, jak i w tym wypadku będą stosowane.

Dowódca SS. i Policji
w Dystrykcie Radomskim

Radom, dnia 23 czerwca 1944 r.

Obwieszczenie o wykonaniu wyroku śmierci na 25 Polakach (wyrok wykonano na „Kopcu”)

Laboratorium w „Metalurgii - Werke”

Brama wejściowa do „Metalurgii - Werke”

Stanisław Janiszewski „Kodak” przy wywoływaniu zdjęć (okres okupacji)

Sklep spożywczy (obecnie ul. Kościuszki 19)

Plac 3 Maja, tabliczka informuje o zakazie wstępu dla Żydów

Policjanci żydowscy pilnujący granic getta, róg ul. Strzałkowskiej (obecnie Wyszyńskiego) i Fabianiego

Synagoga w Radomsku (obecnie w tym miejscu znajduje się budynek zakładu energetycznego przy ul. Berka Joselewicza)

Radomszczańscy Żydzi, teren getta

Radomszczańscy Żydzi w drodze na stację kolejową, druga wywózka Żydów do Treblinki, 6 stycznia 1943 r.

Cmentarz żydowski w Radomsku, miejsce egzekucji ludności żydowskiej i polskiej

Ekshumacja Polaków rozstrzelanych przez Niemców w dniu 26 grudnia 1944 r. na Folwarkach, styczeń 1945 r.

Grupa rosyjskich żołnierzy na Placu 3 Maja, styczeń 1945 r.

Latająca Forteca B-17G (452 Grupa Bombowa z amerykańskiej 8 Air Force) po przymusowym lądowaniu pod Radomskiem (za kirkutem) w dniu 19 marca 1945 r.

Sześciu z dziewięciosobowej załogi amerykańskiego samolotu B-17G "Sweet Helena" (trzech z lekkimi obrażeniami znajdowało się w szpitalu). Dowódca samolotu Lt. Richard Koprowicz po środku w dolnym rzędzie